

2960

7273

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU
CZYTELNI AKADEMICKIEJ
W KRAKOWIE

z czynności w półroczu letnim

1875.

~~~~~

W KRAKOWIE.

—

CZCIONKAMI DRUKARNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem I. Stelcla.

1875.

Lat dziesięć dobiega, kiedy grono serc gorących powodowanych czystą miłością koleżeńską, postanowiło założyć ognisko duchowe, gdzieby młodzież po trudach dziennych w gronie Kolegów nietylko pożytecznie ale i przyjemnie czas spędzać mogła.— Nie łatwą to jednak było rzeczą wówczas myśl powziętą w czyn zamienić. Często doznawano przeciwności ztamtąd, zkądby zachęta wychodzić powinna. Lecz co szlachetne i użyteczne, to zawsze powieść się musi, i dziś Koledzy! śmiało możemy spoglądać w przyszłość Czytelni.

Opieka, jaką zacni przewodnicy nasi w ostatnich czasach nad instytucją naszą rozciągnąć raczyli, spokojnie pozwala nam rokować o przyszłości Czytelni. Oni to Swém zbliżeniem się do nas pokazali, że nietylko przełożonymi, ale i przyjaciółmi naszymi być mogą. I sojusz ten Koledzy! da Bóg! szlachetne owoce wydać musi. Zwrot ten jednak pomyślny w stosunkach Czytelni również i Wam Koledzy zaszczyt przynosi. Zajęcie się Wasze Czytelnią, liczne uczęszczanie do niej, wskazuje, że wychowawcy dawniej Szkoły Jagiellonów, że młodzież polska rozumie co szlachetne i użyteczne!

Dziś Koledzy składając przed Wami rachunek z powierzonego nam zarządu Czytelnią, dalecy od samochwalstwa, zwrócić tu musimy Waszą uwagę na ten postęp moralny, jaki się nam przeprowadzić udało. Jednakże nie przypisując sobie wyłącznej zasługi, złożyć tu musimy dzięki Przewodnikom naszym za rady, a Wam Koledzy za współudział w pracach naszych.

Również podziękować tu winniśmy wszystkim tym, którzy dobro młodzieży mając na myśli, raczyli Towarzystwo nasze wspierać materyalnie i moralnie.

A teraz zwracając się do następców naszych, polecamy Im to ognisko życia naszego. Niech baczą nań, jak na święty ogień Znicza, niech coraz bardziej go rozniecają, aby rozłtał się jasnym płomieniem, ogrzał umysły i serca na chlubę młodzieży polskiej i pożytek Ojczyzny!

Kraków w październiku 1875 r.

Stanisław Brożyński.

Michał Śliwiński.

sekretarz.

prezes.

I. Odczyty i wieczorki muzykalne.

Zdając sprawę przed Wami Koledzy z wieczorków literacko-muzykalnych, nie możemy wprowadzić pochwalić się ani znaczną liczbą wieczorków ani długim szeregiem odczytów. Pora letnia jak wiecie Koledzy, jest największym nieprzyjacielem tej sekcji. Innym skutkiem za to możemy podzielić się z Wami. Wieczorki nasze, zaszczycali licznie Przewodnicy nasi, okazując tém samém, że są również prawdziwymi przyjaciółmi naszymi. Sekcja składa Im zato, szczerę: Bóg zapłać! W końcu musimy tu zanotować miłe wspomnienie dla Czytelni, że ostatni wieczorek zaszczycił swą obecnością lirnik mazowiecki Teofil Lenartowicz. Przyjęliśmy Go, czém mogliśmy: sercem prawdziwie młodzieńcém i nadzieją lepszój przyszłości.

Wieczorków ogółem było 4.

1. dnia 21 kwietnia odczyt kol. Buntnera: „Nasze złe i dobre strony.“
2. dnia 3 maja odczyt kol. Windakiewicza „Konstytucya 3go maja.“
3. dnia 31 maja odczyt kol. Fiericha „Przyczyny potęgi Rzymu.“
4. dnia 7 października. Ku uczczeniu obecności Teofila Lenartowicza.

Udział w wieczorkach brali: PP. Fiszer, Strnat i Wołoszko, oraz Koledzy: Barabasz, Cholewicz, Cymbler, Daun, Drozdowski, Ekielski, Gwiazdomorski, Haylling, Kaczurba, Przybylski, Resiuła, Sandecki, Stawski, Tarchalski J. Tarnawski i Zieleniewski; za co Im sekcyja składa podziękowanie.

*Alojzy Buntner,
Antoni Gluziński,
Zygmunt Sekowski.*

II. Biblioteka.

Ustępująca sekcya przekazała

w katalogach	1466 dzieł w tomach	2190
Skontrum odbyte wykazało		
brak*)	114	138
Zastaliśmy więc rzeczywiście	1352	2052
Przybyło	108	138
Zostawiamy więc	1460 dzieł w tomach	2190

Z dzieł przybyłych zakupiono 15 tomów, renta składa się z darów, za które Wydział dziękuje Wmu Prof. Drowi Łepkowskiemu, Wmu Żupańskiemu, Wmu Prof. Drowi Korczyńskiemu, oraz KK. Buntnerowi, Dworskiemu, Eysmontowi, Łukasiewiczowi, Schneyderowi, Sliwińskiemu i Witkowskiemu.

W ruchu było tomów 700.

*Maciej Kwieciński,
Zygmunt Łukasiewicz,
Felicyan Perski.*

III. Czasopisma.

Czasopisa nieoznaczone żadnym znakiem otrzymujemy bezpłatnie — oznaczone znakiem (*) za opłatą przesyłki pocztowej — (**) po zniżonej cenie — (***) po całkowitej.

Berlin . . . . . Neuer Social-Demokrat.

Cieszyn . . . . . ***Gwiazdka Cieszyńska.

Zwiastun ewangeliczny.

Werdauskie wiadomości misyjne.

Chicago . . . . . Gazeta polska katolicka.

---

*) Stało się to wskutek nadużycia zaufania przez jednego z bibliotekarzy, ubytek ten jednak przyrzekł ów bibl. wy-nagrodzić.

- Czerniowce . . . . . Pedagogische-Blätter.
 Kraków . . . . . Afisz.
 Biblioteka Um. przyrodniczych.
 Czas.
 Diabeł.
 Gazeta stenograficzna.
 Kronika.
 Krynica.
 Przegląd krytyczny.
 Przegląd lekarski.
 Przegląd polski.
 Szkice społeczne i literackie.
 Lwów . . . . . **Czasopismo towarz. aptekarsk.
 **Dziennik polski.
 Gazeta lwowska.
 *Gazeta narodowa.
 Kuryerek polski.
 Ojczyzna.
 Prawnik.
 Przegląd etnograficzny.
 Przewodnik nauk. i literacki.
 **Przyjaciół domowy.
 **Przegląd lwowski.
 Pszczółka.
 Słowo.
 Szczutek.
 Tygodnik niedzielny.
 Wieniec.
 Mikołajów . . . . . Katolik.
 Paryż . . . . . L'univers.
 Poznań . . . . . **Dziennik poznański.
 *Kurier poznański.
 Orędownik.
 Wiarus.
 *Warta.
 *Ziemiańin.
 Praga . . . . . Mittheilungen des deutschen Ju-
 risten-Vereins.
 Verkehrs-Zeitung.
 Stanisławów . . . . . Gazeta podkarpacka.
 Hasło.
 Stuttgart . . . . . Das Buch für Alle.

- Warszawa** . . . . . Biblioteka um. lekarskiéj.
 *Biblioteka um. prawnych.
 Bluszcz.
 Gazeta polska.
 *Gazeta sądowa.
 Gazeta warszawska.
 Kłosa.
 Korespondent.
 Kuryer codzienny.
 Kuryer świąteczny.
 Kuryer warszawski.
 Medycyna.
 Niwa.
 Opiekun domowy.
 Przegląd katolicki.
 **Tygodnik illustrowany.
 Wędrowiec.
 *Wiek.
- Wiedeń** . . . . . Beamten-Zeitung.
 Der österreichische Ökonomist.
 Floh.
 Gewerbe-u. Industrie-Journal.
 *Gerichts-Zeitung.
 Juristische-Blätter.
 Kaktus.
 Lästerschule.
 Le Messenger d'Orient.
 Reform.
 Tages-Presse.
 Volksfreund.
 Wehrzeitung.
 Wiener Morgen-Börse.
 Wiener Sonn-Montags-Zeitung.
 Wiener Punsch.
 ***Wiener Medizinische-Presse
- Wrocław** . . . . . Breslauer-Zeitung.

Zestawienie.

Ogółem posiadała Czytelnia w ubiegłym półroczu 83 czasopism różnej treści a mianowicie:

politycznych	26
belletrystycznych	15
prawniczych	7
lekarskich	5
religijnych	5
przyrodniczych	1
historycznych	1
krytycznych	1
wojskowych	1
teatralnych	1
pedagogiczne	1
stenograficznych	1
ludowych	7
gieldowych	1
humorystycznych	7
rolniczych	2
ekonomicznych	2

Razem . 83

Co do języka:

polskich	57
ruskich	1
nłemieckich	23
francuzkich	2

Razem . 83

Co do prenumraety:

Za całkowitą opłatą	3
Po zniżonej cenie	6
Za opłatą przesyłki pocztow.	8
Bezpłatnych	66

Razem . 83

*Julian Malec.
Józef Szpilman.*

IV. Stan kasy.

Dochody.

	złr	ct.
Wkładki za półrocze letnie 1875 i za- ległości	284	83
Półowa pozostałości z ubiegłego półrocza	11	10
Dochód z loteryi fantowój	297	58
Dar rodziny ś. p. Józefa Kremera	100	—
Dochody nadzwyczajne	150	83
Długi oddane	30	—
Procent od rozmaitych kwot w kasie oszczędności przechowanych	4	51
Razem	878	85

Rozchody.

a) wydatki ustępującego wydziału:		
Biblioteka	42	33
Wydatki na urządzenie wieczorków literackich	25	50
Prenumerata gazet i portoria	53	—
Wydatki gospodarcze	104	75
Mieszkanie od 1 kwietnia 1875 do 1 października 1875	170	—
Wydatki administracyjne	12	56
Zakupno obligacyi w nominalnej war- tości 100 złr. na życzenie rodzi- ny ś. p. Józefa Kremera wcie- lonój do funduszu żelaznego	88	50
Druk sprawozdania za półrocze zimo- we 1874/5	7	30
Nagroda wydana komisyi oceniałacój	20	—
b) długi poprzedzającego wydziału:		
Nafta za czas od 1go stycznia 1874 do 1go marca 1875	64	82
Za opał kancelaryi przez czas ubie- głej zimy zapłacono Drowi Gum- płowiczowi	15	—
Za wybrane dzieła przez poprzedza- jący wydział w księgarni pana Friedleina	22	57
Niezapłacone koszta loteryi fantowój	43	70
Razem	670	3

Zestawienie.

Dochód	878 złr. 85 ct.
Rozchód	670 złr. 3 ct
Zostaje	208 złr. 82 ct.

Fundusz żelazny.

Dawniej złożono w kasie oszczędności	194 złr. 85½ ct.
Połowa pozostałości z półrocza zimowego 1874/5	11 „ 10 „
Za zrealizowany kupon otrzymano	1 „ 18 „
Procent obliczony do 1go października 1875 r.	7 „ 72 „
Razem	214 złr. 85½ ct.

gotówką, oraz obligacyja indemnizacyjna z daru Wgo Kuratora Dra U. Heyzmanna na 50 złr. m. k. i oblig. indemn. z daru rodziny ś. p. Prof. Dra Kremera na 100 złr. m. k.

Tadeusz Dworski
podskarbi.

V. Liczba Członków.

Czytelnia liczyła w ubiegłym półroczu członków honorowych 24. członków zwyczajnych i nadzwyczajnych 164 a mianowicie:

Z wydziału teologicznego . . .	2
„ prawniczego . . .	77
„ lekarskiego . . .	50
„ filozoficznego . . .	34
Z farmacyi	1
Razem	164

Siedmnastu członków na własne ich żądanie uwolnił Wydział od całkowitej lub częściowej wkładki.

Z 10% zniżenia ceny książek w księgarni Wgo Friedleina korzystało 21 kolegów.

Członkowie honorowi.

Wny Dr. Abłamowicz Stanisław.
 Wny Prof. Dr. Alth Alojzy.
 Wny Bartoszewicz Kazimierz.
 Wny Prof. Dr. Bratranek Tomasz.
 Wny Ks. Dr. Chełmecki Jan.
 Wny Filasiewicz Hilary b. przewodniczący czyteln.
 Wny Prof. Dr. Heyzman Udalryk.
 Wny Jabłoński Stanisław doktd. med. b. prezes.
 Wny Prof. Dr. Jakubowski Maciej.
 Wny Prof. Dr. Karliński Franciszek.
 Wny Prof. Dr. Łepkowski Józef.
 Wny Prof. Dr. Majer Józef.
 Wny Dr. Merunowicz Józef b. przewodniczący czyt.
 Wny Pareński Teodor dtto
 Wny Pawlikowski Mieczysław.
 Wny Doc. Dr. Rasp Karol.
 Wny Rosenblatt Józef.
 Wny Prof. Dr. Skiba Edward.
 Wny Prof. Dr. Skobel Fryderyk.
 Wny Prof. Dr. Zakrzewski Wincenty.
 Wny Prof. Dr. Zatorski Maksymilian.
 Wny Doc. Dr. Ziemba Teofil.
 Wny Żółtowski Ignacy.
 Wny Żupański Konstanty.

Członkowie zwyczajni i nadzwyczajni.

Uczniowie Wydziału teologicznego.

Ks. Fleischer. | Resiuła.

Uczniowie Wydziału prawa i administracyi.

Adamski Roman.	Brumer Hermann.
Arlet Jan.	Brożyński Kazimierz.
Rinder Joachim.	Bukowski Leopold.
Bialikiewicz Władysław.	Brzeziński Józef.
Barbacki Wład.	Chwalibogowski Wład.
Boroński Lesław.	Chrzanowski Władysław.
Brańlewicz.	Czasz Maryan.
Borzewski Feliks.	Dadlez Wilhelm.

Dańczyk Gustaw.
 Dembowski Stan.
 Dobija Antoni.
 Dziurzyński Jan.
 Erbes Józef.
 Feuerman Henryk.
 Fierich Maurycy.
 Furgalski Antoni.
 Gach Józef.
 Gockert Engelbert.
 Gołab Walenty.
 Gorączko Marceł.
 Homolacz Juliusz.
 Jabłoński Bronisław.
 Klakurka Michał.
 Kmieć Jan.
 Koy Michał.
 Kromka Emil.
 Krawczyński.
 Kulikowski Karol.
 Lambert Stanisław.
 Lisowski.
 Livery Tadeusz.
 Marcoin Bolesław.
 Matusiński Teofil.
 Malec Julian.
 Mendelsburg Leon.
 Neuman Karol.
 Niwicki Władysław.
 Nowiński Bronisław.

Pruszyński Mieczysław.
 Pruszyński Aleksander.
 Radomski Józef.
 Raschke Władysław.
 Rogowski Walery.
 Remer Stefan.
 Rosenblatt Józef.
 Rothwein Leon.
 Rożałowski Jan.
 Rudzki Julian.
 Schnayder Edward.
 Siwiec Stanisław.
 Schön Henryk.
 Schönberg Edward.
 Sławiński Władysław.
 Stadnicki Edward.
 Stokłoskiński Tadeusz.
 Szlachtowski Stanisław.
 Tarchalski Erazm.
 Tarnowski Jan.
 Waszko Karol.
 Weigel Artur.
 Windakiewicz Karol.
 Włodek Bolesław.
 Włodek Zdzisław.
 Wolf Fryderyk.
 Wydrychiewicz Bronisław.
 Wyrabisz Tadeusz.
 Zelek Józef.
 Zieleniewski Stanisław.

Uczniowie Wydziału lekarskiego.

Aleksandrowicz Teodor.
 Arkel Szymon.
 Bandrowski Julian.
 Bernacki Franciszek.
 Bogdanik Józef.
 Brożyński Stanisław.
 Dworski Tadeusz.
 Dubanowicz Paweł.
 Ebers Henryk.

Fleszar Jan.
 Gluziński Antoni.
 Grodecki Franciszek.
 Gwiazdomorski Jan.
 Hordyński Zdzisław.
 Jaworski Bolesław.
 Jaworski Bolesław.
 Junger Jakób.
 Korczyński Mieczysław.

Królikowski Czesław.	Rybak Leon.
Kwieciński Maciej.	Śliwiński Michał.
Laskowski Ryszard.	Sekowski Zygmunt.
Łukasiewicz Zygmunt.	Smoleński Stanisław.
Masłowski Ludwik.	Sokołowski Henryk.
Mendelsburg Henryk.	Sochański Józef.
Morawski Szymon.	Szpilman Józef.
Olkiszewski Włodzimierz.	Szymkiewicz Kazimierz.
Perski Felicyan.	Szyszyłowicz Dziewierz.
Piaskiewicz Władysław.	Tarchalski Józef.
Pisek Wolf.	Tarnawski Apolinary.
Ponikło Stanisław.	Walicki.
Plessner Jakób.	Wieluch Jan.
Romaszkan Józef.	Witkowski Edward.
Rosenblatt Emanuel.	Zakrzeński Stefan.
Rybotycki Mikołaj.	Zossel Edward.

Uczniowie Wydziału filozoficznego.

Bartoszewicz Kazimierz.	Krzyżanowski Jan.
Bielski Józef.	Krzyżanowski Kazimierz.
Borek Jan.	Lasko.
Buntner Alojzy.	Mycielski.
Chrapek Józef.	Mycielski.
Ciechański.	Modelski Jan.
Dziurzyński Jan.	Neusser Władysław.
Eysymont Franciszek.	Niemojewski.
Falęcki Franciszek.	Pruszyński Czesław.
Feichtinger Józef.	Sakiel Wiktor.
Figwer Augustyn.	Szczyrbuła.
Harwot Jerzy.	Sysak Gabryel.
Jaworski Julian.	Szydłowski Michał.
Kaczurba Adam.	Terladziński Jan
Kasprzycki Stanisław.	Wenc Piotr.
Klobasa.	Znamirowski Franciszek.
Kruszyński Stanisław.	Zaczek Franciszek.

Uczniowie kursu farmaceutycznego.

Proń Mikołaj.

W ciągu półrocza zmarł Szporek Józef i Szy-szałowicz Mieczysław.

VI. Zarząd Czytelni.

Kurator: W. Prof. Udalryk Heyzmann.

Skład Wydziału:

Michał Śliwiński.
przewodniczący.

Lesław Boroński.
zastępca przewodniczącego.

Stanisław Brożyński.
sekretarz.

Tadeusz Dworski.
podskarbi.

Członkowie Wydziału:

Buntner Alojzy.
Gluziński Antoni.
Korezyński Mieczysław.
Kwieciński Maciej.
Łukasiewicz Zygmunt.
Malec Julian.
Perski Felicyan
Tarnowski Jan.
Sękowski Zygmunt.
Szpilman Józef.
Zakrzeński Stefan.

Komisya oceniająca wobec 2 nadesłanych odczytów, uchwaliła nagrodę 20 fl., uchwaloną przez Wydział zatrzymać na rok przyszły.

Boroński.

VII.

Mowa Teofila Lenartowicza wygłoszona w Czytelni
Akad. d. 7 października 1875. r.

Dziękuję Wam Panowie za serdeczne przyjęcie i za sposobność znalezienia się jednocześnie w gronie profesorów Jagiellońskiego Uniwersytetu, téj arki polskości, która jedna wraz z lwowską Wszechnicą ściga na siebie uwagę całej ojczyzny i wiernie przechowuje tradycyje narodowe. Miłość Polski i Boga, konserwatyzm zaiste najpożądańszy i dla której cześć słyszałem z ust największego z wieszczów naszych, Adama Mickiewicza, wyrażoną w słowach: „wzywano mnie na profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, wyznaję, iż o większy zaszczyt nigdy się nie ubiegałem.“ Akademia krakowska wydała najznakomitszych mężów ojczyźnie; cokolwiek w staréj Polsce zajaśniało w narodzie, wyszło z téj Wszechnicy.

Wstecznych instynktowi narodowemu i jego pracom do życia dążności nigdy tu nie ogłaszano, poza nią pojawiają się opinie, które słusznie oburzają nas, ale nie w jéj łonie; matka duchowa, stara Jagiellońska Wszechnica, nie odstępuije sztandaru ojców wiary i tego czém serce każdego Polaka bije, a o czém usta milczą, bo panowie w ciężkiej niedoli milczenie jest cnotą; myślą, nie hałasem wypowiada się egzystencję téj siły, która ukryta, więcéj trwoży nieprzyjaciół niż wypowiedana codziennie; boleść głęboka i miłość głęboka są krótkie w słowach i ciche.

Rozbitkom cóż pozostało, jeżeli nie ta ostatnia deska zbawienia: nauka; chwytajmy się jéj, a kiedy orężem nie możemy zasługiwać się narodom, zasługujemy się nauką, zbudujmy świat umysłowy równie potężny jak wolność, a wdzięczne ludy otoczą nas takim współczuciem, jakim nie dla dzieł rycerskich starego Rzymu otoczono Italję, niezasłużoną na polu bitew, ale bez której Europa nie byłaby miała szaty świątecznej prawodawstwa, teologii, nauk przyrodzonych i sztuk. Za świat myśli nagrodzono bytem politycznym Italję i Grecję; tak zbudowane królestwo

duchowe prowadzi za sobą ziemskie — jako naturalny skutek

Panowie, chowajcie miłość pomiędzy sobą, w zgromadzeniu waszém wyrzucicie tytuł „Pana,“ bratnią dłoń podajcie sobie, bez której nawet zapal nie uczyni cudu — dzielcie się groszem i sercem, nie przysiegajcie na verba magistri, ale szanujcie verba magistri. W kwestyach, które rozstrzygać może tylko filozofia prawa, tak luźnie dziś poruszanych, tylko stopień wysokości nauki ma prawo sądzić, w rzeczy instynktu konserwatywnego i godności narodowej wszyscy, czuwanie bowiem nad ogniem świętym narodowym *suprema lex esto*.

Przez szerokie schody Wszechnicy i przez jej bramy wchodzić może przyszły prawdziwy tryumfator narodu. Uniwersytet wprowadza was w przybytek nauki, nauki wiodą do poznania prawdy wiecznej, którą reprezentuje kościół i filozofia chrześcijańska: zupełny tryumf odnieść można tylko z takim sztandarem i tylko z takim wejść do ojczyzny, której ideę podpierają poważni mężowie przeszłości.

Pracą Panowie umysłową dokupujemy się życia i miłością — takie życzenia przynosi wam brat wasz i takimi was żegna.

